

Selyem Zsuzsa

Anya nincs

Március 3, péntek Megtaláltam Anya füzeteit. Oda fogom adni őket Ádámnak, olvassa el ő is. Azt fogja mondani, hogy nem érdekli, hagyjam békén őt. Mindig csak hagyjam békén. Neki könnyű, már tizennégy éves, és fiú is. De én mit tudjak egyedül csinálni? Eldugtam őket a szekrényem aljába. Persze, úgysem keresi senki. Eddig is megtalálhatták volna, ha akarják, ott voltak Anya nehezen nyíló fiókjában, ahol a régi floppyk, fényképek, képeslapok, ilyenek. Minden úgy van hagyva, ahogy volt, amikor még Anya velünk volt. Biztos mérges volna Anya, ha egy nap megjönne. Nem fog megjönni. Úgy néz ki megint ez a lakás, mint egy koszos múzeum, mondaná, és azt, hogy tudta, hogy ilyen lesz, már hetek óta görcsben volt a gyomra, hogy haza kell jönnie. Nem találok soha semmit, végül volt ragasztószalag abban a fiókban, ahol azok a füzetek voltak. Jövő héten lesz a születésnapom, de még csak tízéves leszek. Anya a születésnapomra biztos hazajön. Imádkozom érte. Lekapcsolom a villanyt, és imádkozom.

03.03. Eltűntek Anya naplói a fiókból. Eddig minden este olvastam tőle valamit, néhány mondatot bemásoltam ebbe a füzetbe. Mostantól saját mondatokat fogok írni.

Március 4, szombat Ma megmondtam Ádámnak, hogy megtaláltam a füzeteket. Azt mondta, most már mindegy, és felhangosította a zenét. Mindig ezt csinálja, ha nem akar beszélgetni. Leültem az ágyára, és kiabáltam teljes erőmből, hogy hallja. **ÁDÁM, GYERE OLVASSUK EL, MIKET ÍRT ANYA!** Megvonta a vállát, **OLVASD EGYEDÜL HA AKAROD, NEM LÁTOD, HOGY ÉN ZENÉT HALLGATOK? S EGYÁLTALÁN, KI ENGEDETT BE A SZOBÁMBA?** És kilökött, hiába próbáltam megkapaszkodni az ágya szélébe. **JÓ, JÓ, CSAK ANNYIT MONDJ, HOGY SZERINTED HAZAJÖN-E A SZÜLINAPOMRA?** De már rámcukta az ajtót. Sírtam, aztán elővettem a füzeteket. A lilából olvastam, mert az a kedvenc színem. Mindenféle dolgokról ír Anya, sokmindent nem értek. Rólunk is ír. Néha ott van a dátum is, mint egy rendes naplóban. Ez egy régi füzet, akkor még csak egyéves voltam. "Dorka azt mondja a cukornak, hogy *kucor*, a papucsnak, hogy *csapcsap*. Este, miután lefektetem a kiságyba, és búcsúzom tőle, azt mondja, ne menjek ki, mert fél a farkastól. Végül beéri a rózsaszín homokozólapáttal: a párnája mellé teszi, hogy majd fejbe vágghassa vele a farkast, ha jön."

Újra úgy fogom mondani a cukornak, hogy *kucor*, a papucsnak, hogy *csapcsap*.

03.04. Le van szarva, nem érzünk semmit.

Március 5, vasárnap Ma Apával voltunk az erdőben. Kicsit sütött a nap, de azért hideg volt. A kutyák sokat rohangáltak, Ádám meg én is csupa sár lettünk. Aztán kikunyeráltuk, hogy a McDonaldsban ebédeljünk. A játékot elcseréltük Ádámmal, de a végén nekem adta az enyémet is. Azt mondta, hülyeség, neki nincs mit vele csinálnia. Persze, mert ő már tizennégy. Délután már nem mentünk sehova. Apa olvasott és aludt. Én elővettem Anya füzeteit. Kitaláltam a bogár meséjét. Volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer egy kislány. Hétéves kislány volt. Járt angol órára a pionírházba. A pionírház egy nagy nagy út mellett volt, egy kertben. Az úton négy sorban mentek az autók. A pionírház azért volt pionírház, mert ez a mese régen történt, amikor még kommunizmus volt a mi országunkban. A kommunizmus azt jelenti, kedves gyerekek, hogy volt egy gonosz ember, a Császeszku, aki mindenkinek parancsolt, még a gyerekek szüleinek is. Az apák és az anyák is mind az ő szolgálói voltak. A gyerekek is az ő szolgálói voltak. Ezért hívták őket pioniroknak. A hétéves kislány is pionír volt. A pionírházba járt angol órára. De ezt már mondtam. Szóval az a pionírház messze volt, a hétéves kislányt a szülei vitték el angol órára, és ők is vitték haza. Olyan messze volt. A szüleinek volt egy elefántszürke bogárhátú VW-je, azzal. Tudjátok, a bogárhátú VW-knek van egy csilingelő hangja – á, nem tudjátok, én se tudnám, ha anyukám nem mondta volna. Úgy brummog a motorja, mintha csilingelne. A hétéves kislánynak már véget ért az angol órája, kint állt a magas vaskerítés előtt, a nagy utcán. Úgy hívták azt az utcát, hogy Hosszú utca, mindenki így mondta, de nem ez volt kiírva rá. Az volt rá kiírva, hogy SZABADSÁG, EGYENLŐSÉG, TESTVÉRISÉG. De hát ez így hosszú. Szóval ott állt a hétéves kislány, már tíz perce ott állt, de hiába: a szülei nem jöttek a bogárral. Nyár volt, fehér térdzokniban volt a hétéves kislány. És persze a pionír ruhájában. Rakott sötétkék miniszokya, fehér ing zsebekkel és vállpánttal, a vállpánton egy világoskék és egy sárga csík, mert a hétéves kislány éltanuló volt, és csoportvezető. Na és a pionír nyakkendő, az volt a legfontosabb, azt még az iskolás egyenruhával is kellett viselni: piros műanyag kendő piros-sárga-kék szegéllyel, és egy átlátszó gyűrűvel, amely elöl összefogta. Egy ember arra járt, és megszólította a hétéves kislányt: Mit csinálsz, te hétéves kislány itt, ahol a madár se jár? A hétéves kislány azt válaszolta: Angol órán voltam a pionírházban, és várom a szüleimet, hogy a bogárral hazavigyenek. Az ember mondta: Szép hétéves kislány vagy te, nem jössz el velem Szentgyörgyre pinukamosóra? A hétéves kislány azt mondta: Nem mehetek, mert várom a szüleimet, hogy hazavigyenek. Az ember persze

tovább erősködött: Cukorkát veszek neked, meg csokoládét, és mutatok neked olyasmit, amit még sohasem láttál. Nem, nem lehet, mondta a hétéves kislány. Nagyon félt az embertől, mert csúnya volt, és öreg, olyan volt, mint egy férfiboszorka. Vigyorgott, és látszott a két foga. A hétéves kislány hátrább lépett. Az ember meg közelebb. Közben egyre beszélt, hogy milyen szép a hétéves kislány, és mi mindent vesz majd neki, ha elmegy vele Szentgyörgyre, pinukamosóra. Már majdnem elkapta a hétéves kislány karját, amikor a hétéves kislány meghallotta a bogár csilingelő hangját. Kitépte a karját a férfiboszorka szorításából, és átszaladt az úton. A férfiboszorka nem tudott utána szaladni, mert a négysávos úton szorosan egymás után mentek a kocsik, annyira szorosan, hogy csak egy hétéves kislány tudott átférni közöttük, egy férfiboszorka nem. Persze a férfiboszorka azonnal hétéves kislánnyá változott, és szaladt a hétéves kislány után a kocsik között. Már majdnem elkapta, amikor az elefántszerű bogár ott termett, a hétéves kislány anyukája kipattant belőle, előrehajtotta az ülés támláját, és a hétéves kislány behuppant hátra. Az anyukája éppen a másik hétéves kislány orra előtt csapta be az ajtót, úgy, hogy egy darab a nagy orrából le is szakadt. Egy vasdarab. Aztán a bogár kitérte szárnyait, és elrepült a négy sor kocsik fölött, a pionírház fölött, az Ismeretlen Katona Szobra fölött, repült, repült, elmentek egészen máshová, ahol az emberek nem voltak szolgák. És a gyerekek nem voltak pionírok. Itt a vége, fuss el véle.

(Anya füzetében nem így végződik persze, mert ott nem mese van, hanem az, hogy ő volt a hétéves kislány, és amikor átfutott a négysávos úton, még mindig nem jöttek érte a szülei a bogárral, de az az ember már nem jött utána, és aztán valahogy mégis meghallja a csilingelő hangot, most már igazából, és nem meri elmondani a szüleinek, hogy mi történt, mert szégyelli, meg aztán a szülei veszekednek is éppen. Anyáék is sokat veszekedtek. Aztán anya elment a bogárral külföldre, már egy éve, és nem szokott telefonálni sem. Hat nap múlva lesz a születésnapom. Akkorra hazajön biztos.)

03.05. Egy éve halt meg Anya. Ő ölte meg magát. Kívül-belül lelocsolta benzinnel az autóját, beleült, és felgyúlt. Egy erdei úton találtuk meg a bogár maradványait, húsz kilométerre innen. Akkor már több, mint két hete kerestük. Dorkának azt mondtuk Apával, hogy elutazott. Mi is azt gondoltuk először, hogy elutazott. De hiába telefonálgattam Apa, senki nem tudott róla. Aztán jött a hír, hogy találtak egy totál leégett autót. Innen már könnyen ment, nem sok embernek volt már ilyen öreg bogárhátúja, ráadásul a klub számon is tartja őket. Csak az Anyáé hiányzott. Az öngyilkosságról az a véleményem, hogy gyávaság.

Március 6, hétfő Azt mondja Kati (Kati a padtársnőm), hogy Anya nem fog eljönni a születésnapomra, mert meghalt. Azt is mondja, hogy ő is alig látja az apukáját, mert sokat utazik, igaz, hogy akkor hoz is neki sok ajándékot. Katinak sok jó cucca van, bár nem az én ízlésem szerint valók. A fiúknak viszont nagyon tetszik, és mindenki vele akar járni. Velem senki. A szünetben inkább Valival beszélgettem. Vali árvaházi kislány, olyan, mint egy fiú, a haja olyan, mint egy kutyának a bundája, és nagyon gyorsan fut, és minden tornagyakorlatot gyorsan és ügyesen meg tud csinálni. De rossz tanuló. Ha a mi osztályunkba járna, vele ülnék, és segítenék neki. De még csak másodikos. Ma elmondta, hogy lett árvaházi. Az apja meghalt, mikor ő még csak három hónapos volt, az anyja meg beadta őt az árvaházba, mert külföldre ment dolgozni, és nagyon kemény munkát végez. Az árvaházban rossz lehet, még ha Vali nem sokat mond is erről. Megvonja a vállát, és rugdossa a követ. Azt hiszem, megtiltották, hogy panaszkodjon. De ki fogom nyomozni. (Még nem mondtam, de eldöntöttem, ha nagy leszek, nyomozó leszek.)

03.06. Az Anya füzeiteiben csupa idegen mondatok voltak. Okos mondatok, amiket Anya nem tudott betartani. Az ő mondatai szinte csak arról szóltak, hogy mi mindent nem tudott betartani. "Merő értelemmé omolva baj nem érhet" – ez egy versből van, amit Petri György írt. "A kísérelti állatok szenvedése azért lassan átszivárog a leleményesen megmentett emberi életekbe." (Nádas Péter) "Mi azért küldjük a gyerekeket iskolába, hogy ugyanolyan visszatartóakká váljanak, mint a felnőttek, akikkel naponta találkozhatunk az utcán." (Thomas Bernhard) "Vétkezni lehet gondolatban, jót tenni nem." (Talmud?) Ő ilyen mondatokat írt: "Nekem nincs anyanyelvem. Árvanyelvem volna, ha volna." Sok kimásolt mondata más nyelvű volt, angol, francia, német, román. A francia a legjobb. Eldöntöttem, naponta 20 percet franciázok.

Március 7, kedd Már álmos vagyok, nincs is mit írnom, elúszott a nap.

03.07. Utálom, ha a felnőttek veszekednek. Nagyanyám folyton nőket ajánlgat Apának, akiket Apámnak már ideje lenne feleségül vennie. Mert hiába segít nagyanyám, amennyit csak tud, de hát neki is egy élete van, és ezekkel az árvákkal is valakinek törődnie kell. Ezek az árvák mi vagyunk, én meg Dorka. Nagyanyám persze franciául mondja, *orphelins*, hogy mi ne értsük. A kiabálást már alig hallottam: az ajtómat becsuktam, a zenét felhangosítottam. Nem érdekel, mindig ugyanazt mondják. Nagyanyám, hogy ő már akkor tudta, hogy rossz vége lesz, amikor

Anyát először meglátta. Apám, hogy végre vegye észre nagyanyám, hogy ő felnőtt, és ne mérgezze tovább az ő életét. A méregnél nagyanyám krizálódik. Aztán kifáradnak, nagyanyám süteményt készít, Apa és én imádjuk ezeket a süteményeket, Dorka meg sem kóstolja. Úgy döntöttem, hogy Dorkának adom a Porsche matchboxot, amit olyan régóta kér.

Március 8, szerda Nők napja, Apától és Ádámtól kaptam egy kicsi cserépben szelídített ibolyát. Lila, a kedvenc színem. Délután, a leckék után, elővettem titokban anya egy másik füzetét, egy kéket. Anya az álmait írta bele. Én is sok ijesztőt álmodok. De csak reggel emlékszem. Aztán inkább a lila füzetben olvastam, hogy mikor kétéves voltam, egyik éjjel felébredtem, és odakérezkedtem Anya ágyába. Kérdezte, mitől ébredtem fel. Félek a farkastól, ezt mondtam. (Megint a farkas!) A farkas ilyenkor alszik, mondta Anya, hozzábújik a kicsi farkashoz, és a jó meleg kuckójukban alszanak. Én vagyok a kicsi farkas, mondtam, és elaludtam. Azt is olvasom, hogy Ádám, mikor kicsi volt, azt mondta, hogy érzi, ahogy az angyal simogatja a fejét a hideg kezével. Nem emlékszem, de ez is benne van a füzetben:

DORKA Én láttam angyalt.

ANYA Hol?

DORKA Az egyetemen.

ANYA S mit csinált éppen?

DORKA Tanított. Tanította a bácsikat a nagy angyal.

ANYA S a kicsi angyal?

DORKA Az csak ült, és hallgatta.

Sok beszélgetésünk van benne ebben a füzetben.

DORKA A pisi leány, a kaki fiú.

ANYA Honnan tudod?

DORKA Magyarországról.

Még egyet idemásolok, mert fontos:

DORKA Anya, te fogsz élni, mikor én nagy leszek?

ANYA Remélem, igen.

DORKA Akkor majd meghívlak a bábszínházamba.

Azért fontos ez, mert lehet, hogy nem nyomozó leszek, ha nagy leszek, hanem bábszínházam lesz, ahol mindenféle jó darabot adunk elő a truppommal, csak jó darabokat, én fogom írni őket, vagy más, de mindenképpen jó kell hogy legyen, vagyis vicces. De nem úgy vicces, hogy

mindenki egyszerre kell nevéssen, hanem igazából vicces, és mindenki akkor nevet, amikor akar. A bábszínház szerintem nem azért van, hogy ott is tanuljanak a gyerekek, és kórusban beszéljenek. Az én bábszínházamban nem unalmas öreg néni fognak szerepelni, hanem bábuk és gyerekek, és csak olyan öreg néni, akik átmentek a vizsgámon. Három próba lesz: viccmondás, bukfenc és pofa-vágás.

03.08. Maman n'existe pas. Maman est morte. Pourquoi voulu Maman mourir? Je haïs elle pour ça. Maman été seule. Non, c'est n'est pas exact. Maman été seule au milieu des gens. Je suis orphelin. Je ne suis pas seul, j'ai mes amis. J'aime beaucoup la musique. J'aimerais beaucoup Maman. Je ne l'aime pas plus. Je n'ai pas la possibilité. Parce que Maman n'existe pas.

Március 9, csütörtök Két nap múlva lesz a születnapom!! Ma megint mesét írok. A jó tiszt meséje. Írta Binder Dorka. Volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer egy fiú. Megnőtt, behívták katonának. Nem akart katona lenni ez a fiú, mert olyan fiú volt, aki leginkább olvasni szeretett, meg zenét hallgatni, meg beszélgetni finom szivarokat szívva. Szóval elegáns fiú volt, nem illett hozzá a katonaság, ahol parancsra a pocsolyába kell vesd magad, nem számít, hogy csupa sár lesz a ruhád meg az arcod. De hiába nem akart elmenni katonának a fiú, muszáj volt. Na persze, mert ez megint egy régi mese, azokból az időkből, amikor mindenki el kellett menjen egy időre katonának, még a nők is. Mindenesetre, a fiúnak egy bölcs társa azt tanácsolta, hogy amikor az újoncokat két sorban állítják, és egyik sor kerül Mitrea századoshoz, a másik pedig Verdeťhez, akkor ő úgy igyekezzon, hogy Mitreához kerüljön. Ennyit mondott, azzal eltűnt, a fiú hiába forgatta a fejét, már nem volt kitől megkérdeznie, hogy mégis, honnan fogja tudni, hogy melyik a Mitrea, melyik a Verdeť. Hát, ott állt a többiek között. A nagy terem végében meg ott volt a két tiszt. Az egyik mosolygós, a másik mogorva, lóarcú. A mosolygós felé igyekezett sodródni, mint a többiek. Lassan haladt a sor. A tiszthez érve be kellett katonásan mutatkozni, majd a tiszt mögötti csoportba vegyülni. Már-már rajta volt a sor, mikor hallja valahonnan hátulról, hogy sssz, vigyázz, Mitrea a másik, az a lóarcú. Még éppen volt ideje átlisszanni. És ezzel kovácsolta meg egy életre a szerencsáját. Mert a mosolygós Verdeť mindenkiel mosolygós volt, feljebbvalóival is, és mindig betű szerint teljesítette a parancsokat, hogy jó fiú legyen. A katonáit mindig hajszolta. Alig bírták ki. A másik tiszt viszont, Mitrea, csak arra ügyelt, hogy úgy tűnjön, mintha százada teljesítené a parancsokat. Beirányította katonáit egy erdőbe, egyiket

elszalajtott a konyakért, szépen leültek a fűbe, és konyakoztak. Ma is ott konyakoznak, ha meg nem haltak.

(Persze ez a mese is Anya füzetéből van, csak egy kicsit átalakítottam. Ő azt írta hozzá: Miért van hazugságra alapozva az élet. Hibásan írta, a végén kérdőjel kéne legyen.)

03.0 9. Ma lógtam a suliból. Teljesen fölösleges ott ülnöm. Nem bírok odafigyelni, nem értek semmit, ha kérdeznek, hallgatok, vagy mondok valamit, halkán, mert hülyeség. Inkább mászkáltam a városban. Beültem a moziba, akciófilm. Kár, hogy nem mehetek haza, mert otthon van nagyanyám. Megütné a guta, hogy csak úgy hiányzom az órákról. Otthon csinálhatnám a magam dolgát. Számítógép, könyvek, ez-az. Verset is írhatnék. Délelőtt nem lehet találkozni senkivel. Ferivel, persze, éppen egy net-caféba tartott, de hát minek mennék én oda. Aztán mégis mentem, játszottunk. Ma nem volt kedvem franciázni se.

Március 10, péntek Holnap van a születésnapom. Nem teszek utána három felkiáltójelet, ahogy terveztem, mert már egyáltalán nem érdekel. Anya nem fog eljönni. Mert Anya nincs. És ezt már egy éve mindenki tudja, csak én nem. Most sem mondta meg senki, Kati szövegei nem számítanak, és senkié sem, mert itt van Anya füzetében, hogy meg kell halnia.

03. 10. Pénzre van szükségem. Persze, Apától is kérhetek néha, de abból nem tudok kijönni. Holnap elmegyek az autósóhoz, ott láttam fiúkat dolgozni, hátha fölvesznek engem is. Folyton hazudni kell. Ez most olyan, mintha Anya mondata lenne. Pedig az enyém. Azt is ide írom, hogy miért kell folyton hazudni. Azért, mert senki nem kíváncsi arra, hogy mi van veled.